Paikkatietoalan yhteistyömallin valmistelu ”Geoforum Finland” -kärkiteeman kickoff

Aika ja paikka: ti 12.5.2015 klo 9-12 Pasila, Helsinki, nh. Opaali

Kärkiteeman puheenjohtaja: Kimmo Soukki, Bentley Systems Finland Oy

Osallistujat

- Kimmo Soukki, Paikkatietoverkosto (pj)
- Johannes Hyman, Maantieteen Opiskelijat ry
- Antti Jakobsson, Suomen Kartografinen Seura ry
- Riikka Kivekäs, Inspire-sihteeristö/MML
- Ulla Mikkanen, Kartta-alan virkailijat KAV ry
- Panu Muhli, Inspire-sihteeristö/MML (siht)
- Ulla Pyysalo, ProGIS ry
- Aleksi Rautio, Maantieteen Opiskelijat ry
- Juha Saarentaus, FLIC - Finnish Location Information Cluster

Kärkiteeman taustoitus

Kärkiteeman puheenjohtaja Soukki tiivisti tilaisuuden lähtökohdat.

Suomessa on runsaasti erilaisia paikkatieto- ja kartta-alaan liittyviä järjestöjä ja yhdistyksiä, mm. kutsu tähän tilaisuuteen lähti kaikkiaan 24:lle eri taholle. Yhdistyskentässä on niin ammatillisia, tieteellisiä kuin aatteellisiakin toimijoita. Erilaisten fokusten myötä kenttä on varsin hajanainen, eikä yhteistä visiota ja toimintamallia ole etsitty tai tunnistettu. Hajanainen kenttä voisi toimia tehokkaampi, mikäli paikkatietoalan yhdistykset ja järjestöt olisi koottu yhteisen ”sateenvarjon” alle. Tästä sateenvarjosta käytetään nimeä ”Geoforum Finland”.

Geoforumin synergiaetuja ja toimintamalli

Pienten yhdistysten toimintaan liittyviä haasteita ovat erityisesti toiminnasta viestiminen ja hallinnolliset järjestelyt. Yhdistykset järjestävät monenlaisia tilaisuuksia ja tuottavat julkaisuja, mutta tieto mielenkiintoisesta toiminnasta ei usein leviä pienen piirin ulkopuolelle. Hallinnon osalta vaikeuksia tuottavat mm. jäsenrekisterin ylläpito ja jäsenmaksujen hallinnointi.

Todettiin, että erilaiset sihteerintoiminnot ja taloushallintopalveluiden tarjoaminen voisivat olla yhteisen katto-organisaation tuottamia synergiaetuja.

Viestinnän osalta huomautettiin, että Paikkatietoverkoston jakelulista on ollut paikkatietoalalla *de facto* ns. virallinen tiedotuskanava, mutta viestinnän aihepiiri liittyy vahvasti Inspireen ja paikkatiedon infrastruktuuriin. Tämän myötä yleisnäkökulma paikkatietoalaan on jäänyt puuttumaan, mitä on paikannut osaltaan ProGIS ry:n tiedottaminen.

Tanskan ja Norjan Geoforumit sekä Ruotsin ULI mainittiin hyvinä esimerkkeinä onnistuneesta toimintamallista. Suomen mahdolliselle Geoforumille tulisi saada minimissään yhteinen nettisivusto/portaali ja mahdollisesti palkattua henkilökuntaa, kuten esimerkiksi pääsihteeri tai toiminnanjohtaja.

Huomautettiin, että nyt ei ole suinkaan ensimmäinen kerta kun pohditaan yhdistyskentän synergiaetuja ja yhteisen katto-organisaation perustamista. Aiemmat pohdinnat eivät ole kuitenkaan johtaneet konkreettisiin suunnitelmiin.

Osallistujat olivat yksimielisiä siitä, että rakennusaineet yhteiselle foorumille ovat olemassa, joten seuraavaksi tulee selvittää, mitkä ovat keskeiset Suomen Geoforumin perustamisen edellytykset.

Rahoitusmallin pohdintoja

Keskeinen yhteisen foorumin haaste on sen rahoittamisen malli. Pelkästään nykyisten yhdistysten kontribuutiolla eli käytännössä henkilöjäsenmaksuilla ei voida kattaa toimivan katto-organisaation kuluja. Julkishallinnon organisaatioiden vahva mukaantulo nähtiin välttämättömänä rahoituspohjan varmistamiseksi.

Huomautettiin myös, että joillakin yhdistyksillä jää nykyisin myös ylijäämää toiminnasta. Osa kerätystä rahasta voi siis jäädä jopa käyttämättä.

Yksi vaihtoehto kerätä rahaa olisivat osallistumismaksut Geoforumin järjestämissä tilaisuuksissa. Esimerkiksi Paikkatietomarkkinoiden järjestäminen voisi olla yksi keino rahoittaa Geoforumin toimintaa. Rahoitusta voitaisiin saada myös julkaisemalla paikkatietoalan yhteistä lehteä.

Rahoituksen organisoinnin osalta kannatettiin ns. top-down -mallia, jonka mukaan Geoforum keräisi kaikki jäsenmaksut (henkilö-, yritys- ja organisaatiomaksut) muiden yhdistysten ja järjestöjen puolesta. Maksuja vastaan Geoforum tarjoaa hallinnollisia palveluita pienemmille yhdistyksille. Maksuista voidaan myös kanavoida tarvittaessa rahoitusta pienille yhdistyksille. Malli edellyttää keskitettyä jäsenrekisteriä. Jäsenmaksujen keräämisen osalta todettiin myös, että jotkut organisaatiot voivat edelleen haluta kerätä maksut itse ja maksaa sitten Geoforumille erikseen saamastaan palvelusta.

Erityyppiset jäsenmaksut, eritoten yritys- ja julkishallinnon organisaatioiden jäsenmaksut, voivat riittää Geoforumin toiminnan pyörittämiseen, tosin lisärahoitusta voidaan tarvita ministeriöistä. Maksuilla voidaan järjestää tapahtumia, jotka ovat lähtökohtaisesti Geoforumin jäsenille ilmaisia. Toisaalta tilaisuuksien todettiin maksavan paljon, joten rahoitus on haastavaa, mikäli rahoitusta ei saada julkishallinnon budjeteista (esimerkiksi Paikkatietomarkkinoiden valmistelu ja järjestäminen MML:n toimesta virkatyönä).

Esitettiin idea selvittää tarkemmin Paikkatietomarkkinoiden järjestämiskustannukset.

Näkökulmia

ProGIS ry on kokenut, että usein on vaikea saada ihmisiä paikalle tilaisuuksiin, vaikka jäsenkenttä onkin varsin laaja (n. 200). Tehokkaampi ja laajemmalle suunnattu viestintä yhteisen katto-organisaation kautta voisi olla avuksi.

Pienemmissä yhdistyksissä toiminta voi olla kituuttamista. Perusongelma on se, että jäsenkuntaa ei saada aktivoitua. Lisäksi muutamat tämän tilaisuuden osallistujista mainitsivat esimerkkinä eronneensa useasta pienemmästä yhdistyksestä ja liittyneensä yhteen isompaan, esim. ProGIS ry:hyn, jotta jäsenmaksun hoitaminen olisi helpompaa.

Yrityssektorin (FLIC) näkökulmasta yhteisen Geoforumin ansiosta paikkatiedon näkyvyys yhteiskunnassa voi lisääntyä. Lisäksi Geoforum voi parantaa yritysten verkottumista, mikä on liiketoiminnalle yksi keskeinen elementti. Tilaisuuksien osalta yrityksille olisi helpompaa ottaa osaa useamman tilaisuuden sijasta yhteen isompaan tapahtumaan, esimerkiksi Paikkatietomarkkinoille tai nykyisiä Maanmittauspäiviä sisällöllisesti laajempaan alan tapahtumaan.

Opiskelijoiden (Maantieteen opiskelijat ry) näkökulmasta opiskelijat tulevat mielellään mukaan yhdistystoimintaan, jossa on mukana työelämässä olevia henkilöitä, eli verkostoituminen työelämää varten on tärkeä kannustin. Maantieteen puolella on nykyisin lukuisia yhdistyksiä ja järjestöjä. Jäsenmaksukynnys voi olla opiskelijoilla muita korkeampi. Yhteisen kattojärjestön nähtiin antavan myös työnantajille nykyistä paremman mahdollisuuden saada kontakteja ja yhden keskitetyn kanavan rekrytointeja varten, esimerkiksi lyhytaikaisiin työsuhteisiin ja opinnäytetöihin.

Nostettiin esiin myös alueellinen näkökulma. Erilaisia tilaisuuksia toivottiin järjestettävän muuallakin kuin vain Helsingissä. Mm. Ruotsin ULI käy kiertämässä maakunnissa viestimässä paikkatietoalasta. Osaamisen kehittämiseksi ja tehokkaammaksi hyödyntämiseksi olisi tarve saada alueellisia osaamiskeskittymiä, mikä palvelee myös paikkatietoalan yrityksiä. Geoforum voisi mahdollistaa alueellisen yhteistyön siten, että eri paikkatietotoimijat samalla alueella saavat helpommin tietää toisistaan ja, toisin kuin nyt, järjestää yhteistä toimintaa. Geoforumin valmistelutyössä on siis tärkeää huomioida alueelliset yhdistykset ja seurat.

Jatkotoimenpiteet

Todettiin selvitystyön jatkuvan kesälomakauden jälkeen. Tavoitteena on keskustella MML:n johdon kanssa resursoinnista. Keskeinen kysymys on se, miten mahdollisen Geoforumin toiminta suhteutuu MML:n nykyisin tekemään virkatyöhön (mm. Inspire-sihteeristö, Paikkatietomarkkinoiden valmistelu).

Geoforum-mallista keskustellaan myös muiden paikkatietoalan keskeisten julkishallinnon organisaatioiden kanssa, mm. Liikennevirasto ja SYKE. Tutustutaan lisäksi muiden maiden Geoforum-esimerkkeihin pohjoismaiden ohella. Hyvät ja huonot esimerkit ovat tärkeitä.

Jatkotoimenpiteet tiivistettynä:

- Inspire-sihteeristö laatii yhteenvetomuistion tämän tilaisuuden keskusteluista.
- Selvitetään mahdollisen Suomen Geoforumin toiminnan kustannuksia ja rahoituspohjan vaihtoehtoja.
- Laaditaan kärkiteeman puitteissa ehdotus uudesta yhteistyömallista.